

GAZDÁLKODÁSI ÉS MENEDZSMENT
Vállalkozásszervezés szakirány

SZAKMAI TÖRZSANYAG

Érvényes a 2014/2015.tanév II. félévétől

1. Mutassa be a statisztikai munka főbb szakaszait; az adatgyűjtés és adatrendszerelés formáit (mintavételi technikák, statisztikai sorok és táblák), a megismert statisztikai módszerek főbb sajátosságait és alkalmazási területeit (viszonyszámok, leíró statisztika, értéken alapuló indexszámítás, összetett viszonyszámok standardizáláson alapuló összehasonlítása, sztochasztikus kapcsolatok – asszociáció, vegyes kapcsolat, korreláció és regressziószámítás -, mintából történő következtetés eszközei: becslés és hipotézisvizsgálat, időszorelemzés), illetve az eredmények grafikus illusztrálásának módjait (ábrák típusai és tartalmi, formai követelményei)!
2. Fogalmazza meg és közgazdaságilag értelmezze a határelemzés lényegét a mikroökonómiában! Hogyan jelenik meg a határelemzés a hasznosság, a termelés, a költségek, a bevétel és a profit kapcsán? Milyen szerepet játszik a határelemzés a mikroökonómiai optimalizálásban? (Az összefüggések közgazdasági értelmezése a fogyasztói kosár, a ráfordítás-összetétel és a profit kapcsán, valamint a tökéletesen versenyző erőforrás piacokra jellemző rövidtávú inputfelhasználás esetén.)
3. Hasonlítsa össze a tökéletesen versenyző és a monopolpiacot! Hasonlítsa össze a tökéletesen versenyző és a monopol vállalat teljes bevétel és határbevétel függvényét, a költségfüggvényeiket, valamint a profitmaximalizálási alapeseteiket (azonosságok és különbségek)! Hasonlítsa össze és értékelje a két piacformát jóléti szempontból (fogyasztói és termelői többlet, holtteher-veszteség)!
4. Fogalmazza meg az árupiaci kereslet rugalmasságának mibenlétét! Ismertesse a jövedelemrugalmasság és a kereszt-árrugalmasság előjeléből levonható következtetéseket, az árrugalmasságra ható tényezőket, valamint az árrugalmasság és az árbevétel kapcsolatát! Hogyan befolyásolja a monopol vállalat piaci eredményességét az általa gyártott termék keresletének árrugalmassága?
5. Milyen összefüggés mutatható ki az egy-és kétváltozós hasznossági függvények között, valamint az egy-és kétváltozós termelési függvények között (az összefüggéseket világítsa meg közgazdasági értelemben és a függvények képét illetően is)? Hasonlítsa össze a kétváltozós hasznossági függvényt és a kétváltozós termelési függvényt, a közömbösségi görbét és az isoquant görbét, valamint a közömbösségi térképet és az isoquant térképet! Hogyan és milyen kitétel mellett értelmezzük, illetve mérjük a helyettesítést a közömbösségi térkép és az isoquant térkép esetén?

6. Ismertesse az SNA rendszer mutatóit, azok tartalmát és a közöttük lévő összefüggéseket! Milyen módon számított mutató mentén mérhető a gazdasági növekedés, hogyan fejezzük ki a mértékét? Hazánkban jelenleg mekkora a gazdasági növekedés üteme? A GDP a tanult makroökonómiai modellekben hogyan jelenik meg (mivel azonosítható)? Mi az infláció, hogyan mérik, az SNA rendszer mutatóinak mely csoportjára gyakorol hatást, illetve mekkora a nagysága jelenleg hazánkban? A jegybanki alapkamat emelése hogyan hat az inflációra és a GDP-re?
7. Ismertesse az adók (jövedelemtől függő és autonóm) és a transzferek, valamint a kormányzati vásárlás változásának hatását az egyensúlyi jövedelemre, ennek megjelenését a makrojövedelem és az árszínvonal függvényében ábrázolt makrokeresleti függvényen, valamint az IS görbén! Mutassa be a költségvetési hiány finanszírozásának lehetőségeit, és hatásukat a makrogazdaságra! Értelmezze a multiplikátorhatást és a Haavelmo-tételt!
8. Ismertesse a keresleti és a költséginfláció mibenlétét, néhány kiváltó tényezőjét, a pénzkínálat szabályozásának eszközeit, és azok antiinflációs hatását! Hogyan jelenik meg az LM görbén a jegybank által történő pénzkínálat szabályozás eredménye?
9. Hogyan osztható fel az össznépeség munkaerőpiaci szempontból? Hogyan értelmezhető a munkakeresleti és a munkakínálati függvény, valamint a foglalkoztatási függvény, és mi a rövidebb oldal elve? Milyen összefüggés mutatható ki a foglalkoztatási függvény és a makrokínálati függvény között? Ha a gazdaság a potenciális kibocsátás szintjén termel, milyen helyzetben van a munkaerőpiac és ebben az esetben lehet-e a gazdaságban munkanélküliség? Hogyan mérhető a munkanélküliség nagysága, hazánkban jelenleg mekkora a mértéke, milyen típusai különböztethetők meg és ezek hogyan kezelhetők?
10. Sorolja fel a nemzetközi gazdaságtan fő témaköreit! Melyek a nemzetközi kereskedelem hasznai és mitől függ annak szerkezete (gondoljon a kereskedelmi elméletekre)? Érveljen a protekcionizmus és a szabadkereskedelem mellett! Jellemezze és mutassa be a fizetési mérleget, és annak főbb részeit!
11. Ismertesse a vállalati érintett (stakeholders) –elmélet lényegét, valamint jellemezze azok csoportjait (belső, külső érintettek). Ismertesse a tulajdonos kategóriák jellemzőit, céljait és kapcsolatrendszerüket (természetes személyek, intézményi befektetők vonatkozásában is). Fejtse ki a képviselői problémakör lényeges vonásait, valamint a corporate governance fogalmát, feladatait, valamint hasonlítsa össze azok megvalósítását az angolszász és német gyakorlatban!
12. Határozza meg az emberi erőforrás-gazdálkodás kialakulását, ismertesse a Peretti-féle korszakokat! Mutassa be Kővári György modelljének vertikális és horizontális metszetét, annak főbb elemit! Ismertesse a munkakör-értékelés fogalmát, célját, és térjen ki a Háy-féle módszer elemeinek bemutatására! Fejtse ki a teljesítményértékelés fogalmát, célját és főbb eszközeit, térjen ki a teljesítményértékelés egyéneket mérő eszközeinek bemutatására!

13. Ismertesse a számvitel célját, tárgyát, funkcióját, a számviteli rendszer működését meghatározó szabályokat! Mutassa be a számviteli beszámoló rendszerét, készítésük feltételeit, részeit, azok tartalmát, a számviteli törvényben alkalmazott időszakokat, időpontokat, a beszámoló könyvvizsgálatát, nyilvánosságra hozatalát! Határozza meg a vagyon megjelenítését, csoportosítását a számviteli beszámolóban, az eredmény-kimutatás szerepét, tartalmát!
14. Mutassa be a vagyon számviteli értékelésének szempontjait és szabályait, a bekerülési érték fogalmát, tartalmát; a bekerülési érték megállapításának sajátosságait, a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek bekerülési érték meghatározását, a realizált és nem realizált árfolyam-különbözetek elszámolását! Ismertesse a készletváltozások elszámolási módszereit, az immateriális javak, tárgyi eszközök terv szerinti és terven felüli értékcsökkenésének módszereit, elszámolását, piaci értékelések lehetőségeit!
15. Mutassa be az adó, az illeték és a járulék fogalmát, összehasonlításukat az ellenszolgáltatás igénybevétele szerint! Melyek az adókötelezettség főbb fajtái? Jellemezze az általános forgalmi adót, mint hozzáadott-érték adót! Ismertesse a számla-és nyugtaadási kötelezettséget. Hasonlítsa össze a vállalkozások személyi jövedelemadó-ját és a társasági adó szerinti jövedelemadó-zását, adóalap, adómérték és kedvezmények szerint! Melyek a helyi adók típusai, fajtái?
16. Határozza meg az érték fogalmát, jellemezze a piaci-és tőkeértéket (belső érték), az értékelés főbb szempontjait! Mutassa be a kötvények árfolyamára ható tényezőket, a kötvények hozamát, kamatláb-érzékenységét! Ismertesse a részvények értékelését, a részvényárfolyam összetevőit (PVGO)!
17. Jellemezze a beruházási és finanszírozási döntéseket! Mutassa be a beruházási javaslatok értékelését, a pénzáramok becslését és tartalmát! Melyek a döntési problémák, kritériumok (NPV, IRR, PI, MIRR)? Mutasson be néhány speciális beruházás értékelési helyzetet. Ismertesse a beruházások kockázatának elemzésére alkalmazható módszereket!
18. Jellemezze a bankrendszer fogalmát és két fő típusát! Határozza meg a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elsődleges célját és feladatait! Jellemezze a közvetlen inflációs célkövetés rendszerét, illetve az MNB irányadó eszközét és a kamatfolyosó működését! Mutassa be a pénzügyi intézmények típusait! Sorolja fel és jellemezze a hitelintézetek főbb kockázatait! Jellemezze a prudenciális szabályozás eszközeit!
19. Mutassa be a fenntartható fejlődés fogalmát és értelmezését, a fenntarthatósági átmenet főbb lépéseit! Ismertesse a GDP kritikáját és hiányosságait, illetve az új típusú (környezeti, fenntarthatósági és jóléti) mutatókat (NEW, ISEW, GPI, HDI, ÖL)! Jellemezze a környezet-gazdaságtant, mint megoldáskeresőt! Határozza meg a külső gazdasági hatásokat (externáliákat) és azok internalizálásának módjait!
20. Miért fontos a marketing a szervezetek számára? Mi a marketing folyamata? Melyek a leggyakoribb tévhitek a marketinggel kapcsolatban? Magyarázza meg a következő fogalmakat (életpéldákkal): marketingtervezés, marketingkörnyezet, szegmentálás, pozicionálás, márkavérték (brand equity), ellátásilánc-menedzsment (SCM), holisztikus marketing. Milyen sajátosságai vannak a szolgáltatás-marketingnek, hogyan lehet a szolgáltatások minőségét biztosítani/javítani? Hasonlítsa össze a fogyasztói piacokat a szervezeti/üzleti piacokkal!

DIFFERENCIÁLT SZAKMAI ISMERETEK

Érvényes a 2014/2015.tanév II. félévétől

1. Hogyan befolyásolják a vevők jellemzői a fogyasztói magatartást? Milyen főbb pszichológiai tényezők hatnak a vevők marketingprogramra adott reakcióira? Milyen lépésekből áll a vásárlási döntési folyamata? Milyen módon térnek el a vevők a közgazdasági értelemben vett racionalitástól vásárlási döntéseik során? Mit ért döntési heurisztikák, keretezési hatás, mentális könyvelés fogalmán.
2. Rendszerezze a finanszírozási alternatívákat! Melyek a saját-, és az idegen tőkefinanszírozás jellemzői? Határozza meg a vállalati hitelek típusait! Milyen azonosságok és eltérések vannak a forgóeszközhitel és a faktoring között? Milyen sajátosságai és problémái vannak a KKV hitelezésnek? Mi a garanciaintézmények szerepe a KKV-k hitelezésében?
3. Rendszerezze a magántőke típusait! Milyen eltérések vannak a kockázati tőke és az üzleti angyal között? Melyek a kockázati tőke jellemzői? Kockázati tőke-alap létrehozásánál milyen szempontokra kell figyelni? Határozza meg a kockázati tőke-befektetésekből történő kiszállás módjait! Jellemezze a JEREMIE programot (alapelvek) és a (hazai) kockázati tőke eszközét!
4. Mutassa be az eredmény-kimutatás típusait, felépítését, az eredménykategóriák tartalmát, a bevételek, a költségek, ráfordítások tartalmát, könyvviteli háttérét, a költség-elszámolási változatokat, a két típusú eredmény-kimutatás közötti összefüggést, valamint a társassági adó megjelenítését az eredmény-kimutatásban! Mi a kapcsolat a mérleg és az eredmény-kimutatás között?
5. Melyek a vállalat termelés-tervezési feladatai? Mutassa be az aggregált tervezés célját? Melyek azok az alapstratégiák, amelyeket követhet a vállalat az aggregált terv elkészítésénél? Milyen módszerekkel készülhet az aggregált terv? Hogyan kapcsolódnak a szükséglettervezési rendszerek (MRP) az aggregált tervhez? Milyen adatszükséglete van az MRP-nek, hogyan működik az MRP rendszer?
6. Definiálja a készletek fogalmát, mutassa be a keletkezésének okait? Milyen csoportosítását ismeri a készleteknek? Mit értünk a készletgazdálkodási rendszerek alatt, melyek a típusai? Milyen költségeket veszünk figyelembe a készletezési döntések meghozatalakor? Mutassa be az optimális rendelési tétnagyság (EOQ) modelljét! Hogyan alakulnak a költségek optimális rendelési tétnagyság esetén?
7. Mutassa be a termelési és logisztikai rendszer strukturális döntéseit! Milyen szempontokat tart szem előtt a gyártani vagy vásárolni döntések meghozatalakor? Mutassa be az egyes folyamat típusokat, a technológiaválasztás szempontjait! Milyen tényezők befolyásolják a létesítmények elhelyezését, berendezését?
8. Hasonlítsa össze a projekt keretében végrehajtott illetve a „normál vállalati” tevékenységeket! Mutassa be a projektmenedzsment tevékenységi területeit! Kik lehetnek a projektek érintettjei? Mi a projektmenedzsment folyamata? Milyen projekttervezési módszereket ismer, mik ezek céljai, legfontosabb sajátosságai?

9. Ismertesse a társas vállalkozások megszűnésének szabályait! Mi a felszámolási eljárás jogi lényege, a felszámoló jogai és kötelezettségei? Mutassa be a végelszámolás szabályozását, a végelszámoló jogait és kötelezettségeit.
10. Ismertesse a controlling fogalmát, feladatait, a controlling alrendszereket és eszközök működését! Jellemezze a controlling szemléletmódot, a controlling szervezet kiépítését! Melyek a controlling szervezetre ható tényezők? Hogyan illeszkedik a szervezet a vállalati hierarchiába?
11. Ismertesse a vezetés és a menedzsment definícióját! Jellemezze a tudományos vezetés korszakait: klasszikus korszak (Taylor, Fayol, Weber), emberközpontú irányzatok (emberi viszonyok tana: Mayo, McGregor), motivációelméletek (Maslow, Herzberg, McClelland, Skinner)!
12. Melyek a szervezeti alapformák, azok jellemzői, előnyei és hátrányai? (lineáris szervezet, funkcionális szervezet, divizionális szervezet, mátrixszervezet) Milyen azonosságok és eltérések vannak egy lineáris szervezet és egy divizionális szervezet között?
13. Ismertesse az üzleti etika fogalmát és főbb témaköreit. Jellemezze a jog és erkölcs viszonyát! Mutassa be az etikai normák alkalmazásának eseteit (árképzés, ajánlatadás, tenderezés, szerződéskötés)! Melyek a menedzsment döntésének etikai vonatkozásai (etikai szűrők, társadalmi érzékenység)?
14. Ismertesse a vállalat külső környezetének szintjeit és elemzési technikáit! Mi a SWOT analízis és a külső környezet elemzés kapcsolata? Mutassa be a gyémánt modellt! A gyémánt modell szerint mi határozza meg egy vállalat (globális) versenyképességét?
15. Mutassa be az általános versenysztratégiákat! Melyek a növekedési stratégiák alaptípusai? Mire használható a benchmarking technika az üzleti tervezésben? Mutassa be a kiegyensúlyozott mutatószámrendszert (BSC) és a kapcsolódó stratégiai térkép koncepciót!
16. Ismertesse az üzleti terv fogalmát, jellemzőit és követelményeit, valamint különböztesse meg az egyes tervtípusokat felhasználóik szerint! Ismertesse az üzleti terv egy lehetséges felépítését, valamint részletezze az egyes fejezetek tartalmát néhány mondatban!
17. Ismertesse a vállalatértékelés céljait, az értékdimenziókat! Rendszerezze és mutassa be az alapvető vállalatértékelési módszereket! Emelje ki a szellemi tőke értékének megítélésére is alkalmazható módszereket! Ismertesse a relatív értékelés jellegzetes mutatóit, alkalmazásuk előnyeit, hátrányait!
18. Ismertesse a diszkontált pénzáramlás alapú értékelés jellemzőit! Mutassa be és hasonlítsa össze a főbb (Gordon, MM, EVA, FCF, FCFE) modelleket (a hozamkategóriák sajátosságai, a pénzáramhoz igazodó tőkeköltség megválasztása)! Ismertesse az értékalközpontú vállalatvezetés szemléletét!

19. Ismertesse a vezetői információs rendszer szerepét, szervezésének követelményeit, a működését meghatározó alapelveket! Jellemezze az információt, mint erőforrást! Mutassa be az adatkezelés szerepét, jelentőségét a gazdasági rendszerekben (gazdasági rendszer, adat, információ, elektronikus adatfeldolgozás, kódok, kódrendszerek)!
20. Ismertesse az innováció és a kutatás-fejlesztés fogalmát! Melyek a start-up vállalkozások jellemzői? Mutassa be az innováció finanszírozását és marketingjét életgörbe-szemléletben! Határozza meg és jellemezze a Nonaka-Takeuchi tudáspirált!